

CIRCUSSEN IN OOSTENDE, VAN 1850 TOT NU

door Jan INGHELBRECHT

Deel 2: Circus in de stad. Een waaier van Belgische en buitenlandse gezelschappen bezoekt Oostende.

Tijdens mijn speurtocht doorheen het GOD-project (Gescande Oostendse Dokumenten) van de Bibliotheek Kris Lambert stel ik vast dat pas in 1865 een Circus, dat van Loisset, van 17 tot 26 augustus op het Place du Palais du Roi stond opgesteld. Het spreekt vanzelf dat ook voordien, circussen op bezoek waren. Zeker is dat Blondin met zijn gezelschap Oostende bezocht. Deze Gentenaar die eigenlijk François Erasmus heette wordt aanzien als de vader van het "Belgische" Circus. Zo ging hij in 1840 op reis als Cirque Royal en bezocht hij ongetwijfeld ook Oostende. Hij overleed in 1847.

Mede door het ontbreken van drukwerk uit die periode ofte de hoogstwaarschijnlijk niet in plaatselijke kranten gepubliceerde recensie over circussen hebben we geen concrete gegevens, noch data over wie wanneer onze badstad aandeed.

Maar voornoemde Loisset moet 145 jaar terug toch een grote sensatie geweest zijn voor onze stad. Loisset was een "Heer" in de piste en bood ruiterkunst om U tegen te zeggen.

Vanaf dat ogenblik trouwens werkten kleinere en vooral Belgische circussen steeds tijdens de voor. Ze stonden dus opgesteld tussen de kermisattracties, hetgeen een traditie bleef tot in de jaren 1950. Door hun kleinere omvang konden ze plaatsnemen tussen carrousels en ander kermisvertier.

Zo kwamen in juli 1872 tijdens de Zomer voor het Grand Cirque Quadrumane samen met het Cirque Anglais naar Oostende. En blijkbaar deden ze goede zaken want Mr. Delafouere kwam met zijn 'Quadrumane' het jaar erop al terug en installeerde zijn circus op de Grote Markt (juli 1873).

Bijna onvoorstelbaar maar een maand later was het gereputeerde franse Cirque Rancy in Oostende. Circus was duidelijk een trendy bedoening.

Rancy bleef hier van 26 augustus tot eind september met wisselende programma's.

Bijna 100 jaar later, in 1968, wou Rancy terug Oostende bezoeken. Helaas werd de tournee veranderd en bleef men, door het grote succes, langer in Wallonië.

En in 1875 stond het Grand Cirque Américain Pinder op het "Place Quai des Pêcheurs" opgesteld.

Dit grote circus dat eigenlijk van Schotse origine was, had Frankrijk als thuisbasis gekozen en is in 2010 nog steeds de tweede onderneming van onze Zuiderburen.

Traditie...

Een opvallende figuur die in 1879, 1880 en 1882 Oostende bezocht, was Fernando.

Deze Kortrijkzaan heette Ferdinand Beert, was getrouwd met een Brugs burgermeisje en had het artiestenbloed in de aderen. Hij ging naar Parijs en bouwde er een houten vast circus op de Boulevard Rochechouart, aan de voet van Montmartre. De houten hal werd vervangen door een stenen gebouw, Fernando ging failliet, werd door Geronimo Medrano overgenomen en heette voortaan Cirque Medrano.

Maar in zijn glorie-tijd bood hij circuskunst "pur sang". Ook in Oostende toen hij opgesteld stond aan de Boulevard du Nord (Van Iseghemlaan) rechtover de (toenmalige) Koninklijke Stallen. Onze huidige Van Iseghemlaan bood trouwens nog accommodatie voor het Italiaanse Circo Ciotti dat er in augustus en september 1881 speelde. Evenals voor de Circussen "Américain-Meyers" in september 1884 en "Boutard" in oktober en november 1889.

En het huidige Marie-Joséplein kreeg ook circussen over de vloer. Het toenmalige "Place du Théâtre" ontving in maart 1880 het Engelse Sanger Circus dat via Duinkerken naar het vasteland kwam en in maart 1882 het Cirque Brésilien-Japonais.

Over deze laatste is weinig gekend. Ik ben er echter van overtuigd dat het hier om een Belgische of Franse zaak ging die kort voordien ook al Oostende bezocht had maar uit commercieel oogpunt de naam veranderde en koos voor een exotische titel, hetgeen in die tijd zeer geëerd was.

Tegen het eind van de 19^e eeuw duiken regelmatig Belgische circussen op aan de kust. Zo is Libot bij ons op bezoek in oktober 1896 op het Mijneplein. Vandermeulen speelt er in oktober 1900 en Semay in oktober 1901.

Cirque Sosman bezoekt Oostende meermaals vanaf oktober 1901.

En deze laatste verdient meer uitleg.

De Joodse familie Sosman (soms Süßman geschreven) stond van den beginne opgesteld op de Koer Saint-Sébastien in de Sint-Sebastiaanstraat, vlakbij de H. Serruyslaan. Vandaag zijn nog steeds Sosmans actief in de circuswereld.

Eigenaar van de koer was Dhr. Vens die duidelijk interesse had in het Circus.

Na Sosman zijn nog Cirque Dekock in oktober 1903 en Dejonghe in oktober 1904 daar opgetreden.

Ook voornoemde Pinder had reeds van 26 tot 28 februari 1886 voorstellingen gegeven op de "Koer", hetgeen doet vermoeden dat deze locatie door menige circusdirectie serieus werd genomen.

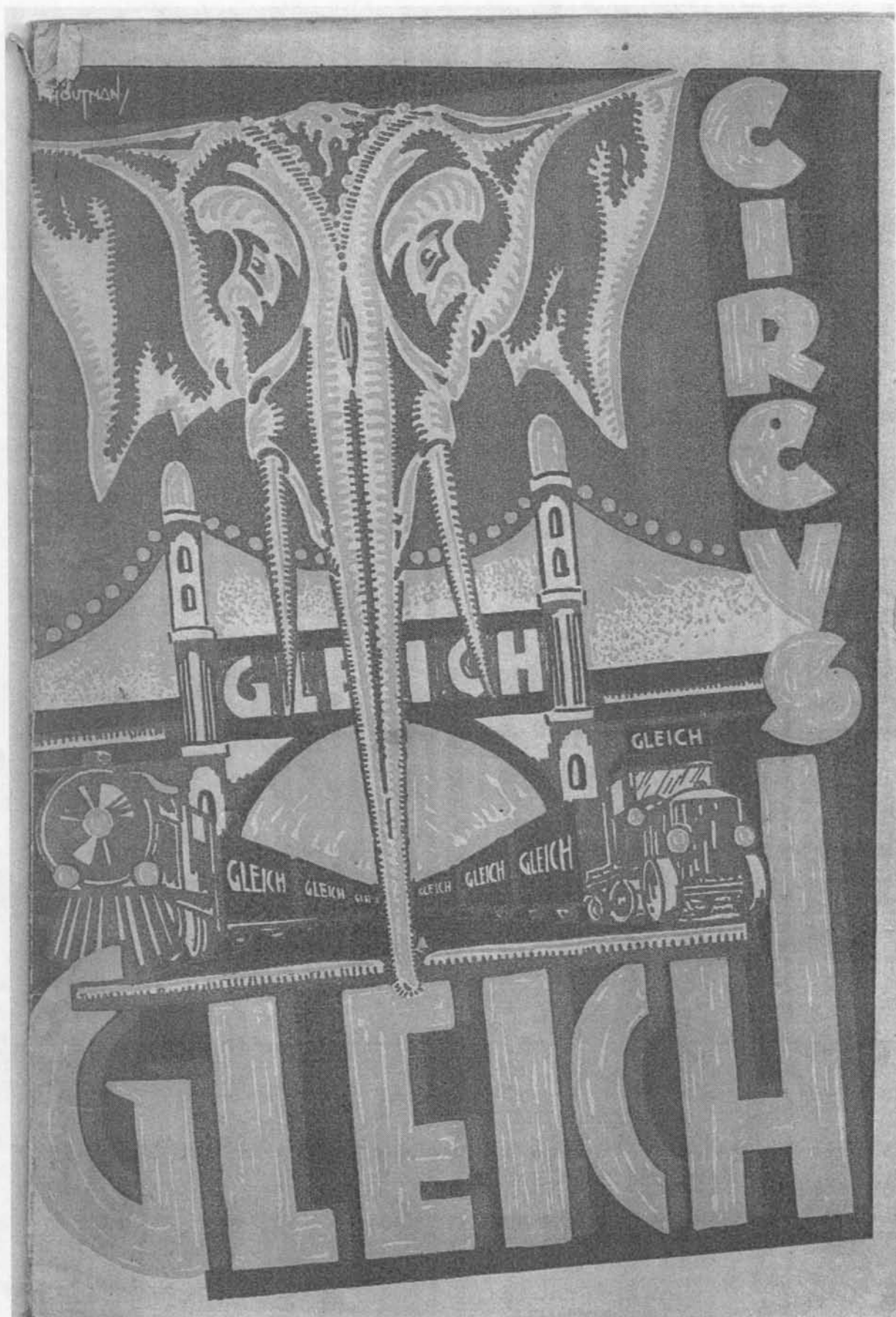
En Dhr. Vens zelf kon het blijkbaar niet laten en ging zelf op tournee door Vlaanderen. Het werd echter een korte tournee, want het succes bleef uit en het van de Sosmans gehuurde materiaal werd al gauw door de eigenaars weer opgehaald. Maar de voorstellingen op de Koer gingen verder en zo zag men er van 24 december 1903 tot 18 januari 1904 het Cirque - Variétés. Vens bracht er wekelijks een ander programma. Eind januari heette de zaak "Cirque-Variétés Américaines".

In oktober 1904 heropende Vens zijn "Cirque Saint-Sébastien" op zijn eigen Koer.

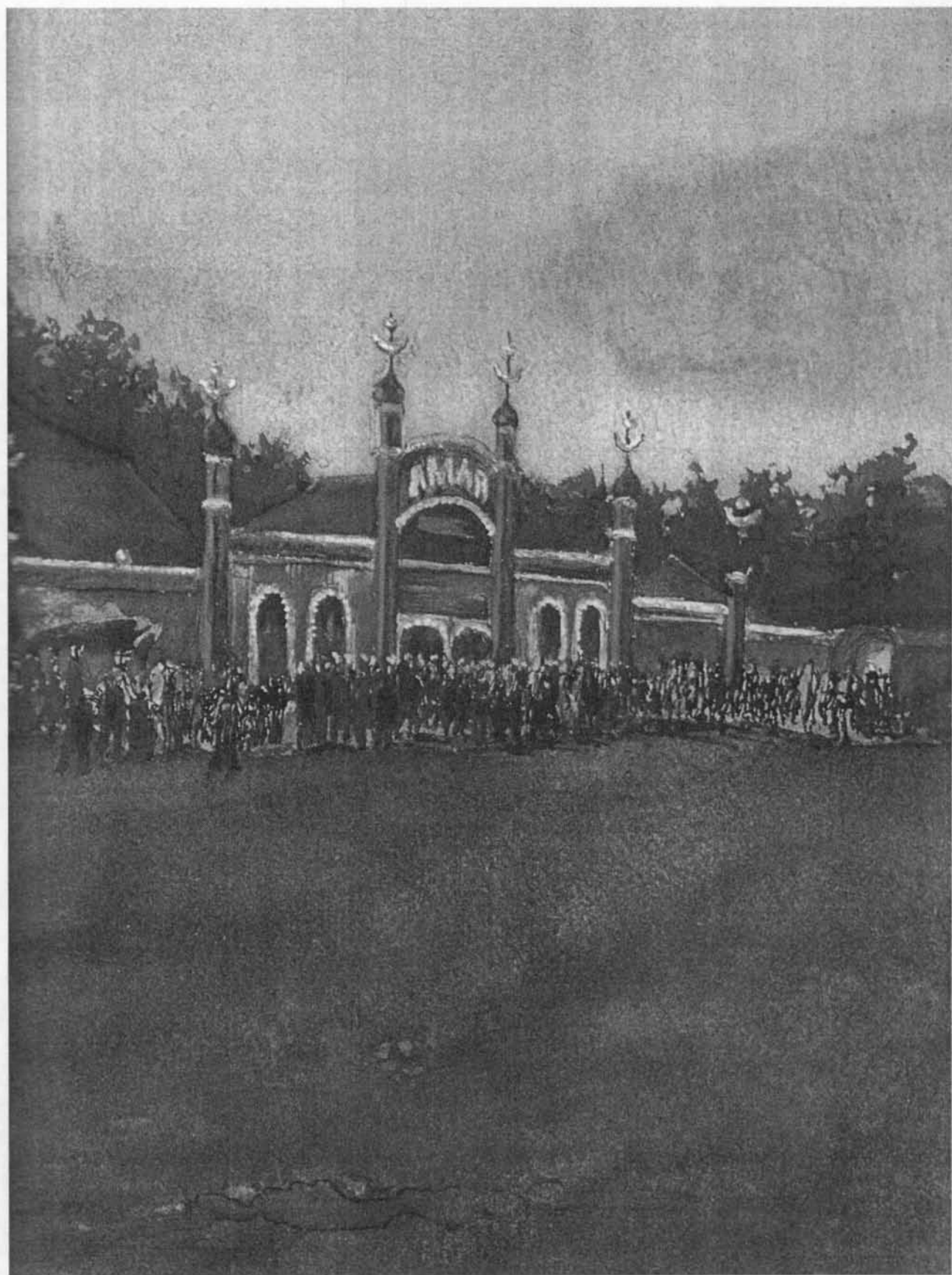
In de volgende jaren werd Oostende vooral door Belgische zaken bezocht.

Libot, Semay, DeJonghe, Sosman waren graag geziene gasten op de Zomer en/of Oktoberfoor.

Pas in 1926 komt een respectabele buitenlandse onderneming naar Oostende : het Zoo Circus van de broers Court. Op 28 en 29 augustus stonden ze opgesteld aan het Albert-Park in Mariakerke (voetbalveld ASO). Het terrein moet reusachtig geweest zijn want begin september 1931 stond het Duitse reuzencircus Gleich er voor 4 dagen. Dit Circus was Duitsland ontvlucht voor de hevige concurrentie die daar heerste tussen de "Grosse drei", te weten, Gleich, Sarrasani en Krone. Hoofdattractie was een "human cannonball". De man werd letterlijk afgevuurd vanuit een kanon en belandde (meestal) goed en wel in een vangnet aan de andere kant van de 110 meter lange arena...

Circus Gleich veroverde Oostende in september 1931

Het Franse circus Amar dat in juni 1934 in de hovingen van het Royal Palace Hotel stond opgesteld.

En toen kwam er klasssecircus naar Oostende...

De Franse gebroeders Amar, van Algerijnse origine, boden degelijk circus met alles erop en eraan in de tuinen van het Royal Palace Hotel.

Dat was op 20 en 21 juni 1934.

En vermits de zaken goed draaiden, hetgeen menig directie-oor te horen kreeg, had ook de familie Strassburger zin om Oostende te bespelen. Deze aristocraten van de piste waren Duitse Joden die zich via Zweden in Nederland gesetteld hadden. Tot begin der jaren 1960 gaven ze in de winter voorstellingen in het Amsterdamse Carré en in de zomer in het Circustheater van Scheveningen. Plus een groot tentcircus op tournee..

En dit tentcircus zorgde er van 22 tot 25 mei 1936 voor dat de hovingen van ons Royal Palace Hotel plaats boden aan tenten, stallingen en een zeer uitgebreid en biezonder verzorgd wagenpark.

Ook Circus Demuynck stond in de schaduw van het grote hotel, weliswaar onder de naam 'Olympia' in maart 1938.

Maar nog net voor de hel van WO2 uitbrak hadden we circus in de stad. De Parijse Bougliones stonden op 4 en 5 augustus 1939 op de Markt onder de naam "The French Barnum". Of ze succes hadden met die naam weten we niet. Feit is dat ze begin van de jaren 40 (jawel) voorstellingen gaven in het Koninklijk Circus te Brussel en er een pantomime boden : "Blanche Neige et les 7 nains"...

Vanzelfsprekend moeten we tot 1946 wachten vooraleer we weer circoslucht kunnen opsnuiven in onze badstad.

In deel drie bekijken we de na-oorlogse circussen die op bezoek kwamen en komen.